

פרק בית שמאי

מתניתין

א. בית שמאי אומרים: כל הדמים הניתנין על מזבח החיצון, שרוכם טעונים שתי מתנות שהן ארבע, אף על פי כן, משעה שנתן מתנה אחת בלבד, כיפר!

ובחטאת לא כיפר עד שיתן שתי מתנות אצבע.

ובית הלל אומרים: אף חטאת שנתנה מתנה אחת בלבד, כיפר!¹

לפיכך, אם נתן את המתנה הראשונה של שאר זבחים לבית שמאי, ולבית הלל אף את של החטאת, כתיקנה, בשתיקה ללא מחשבת פסול, ואת המתנה השנייה נתן במחשבת אכילת בשר חוץ לזמנה, הרי זה כיפר וכשר הזבח. ולא נפסל על ידי

המחשבה שבמתנה השניה,² כי מאחר וכבר ניתר הזבח ליקרב על ידי מתנה ראשונה, ואין המתנה השניה מתירה את הבשר באכילה, לפיכך אין המחשבה בה מפגלת.

ואם נתן את הראשונה במחשבת אכילה חוץ לזמנה, ואת השנייה נתן במחשבת אכילה חוץ למקומה, אין מחשבת חוץ למקומו שחישב במתנה השניה מוציאה מידי פיגול כדין מחשבת פסול. אלא הוא פיגול וחייבין עליו כרת באכילתו, כיון שהוקבע בפיגול במתנה ראשונה, מאחר וכבר קרבו כל מתיריו.³

ב. כל הדמים הניתנין על המזבח הפנימי, אם אירע שחיפר אחת מכל המתנות, הרי זה כאילו לא כיפר, שכפרת קרבנות אלו תלויה במתן כל המתנות.

כל מתיריו במתנה ראשונה. והקשה הגרי"ז [הובא במנחת אברהם], מדוע הוצרך לטעם זה, הרי מאחר ואי אפשר לפסול במחשבה בעת המתנה השניה, ממילא אין היא יכולה להוציא מידי מחשבתו שחישב בעבודה ראשונה!?

ותירץ, שאם היה הדין שרק בארבע מתנות נחשב קרבו כל מתיריו, ולא הוקבע הפיגול עד לאחר כל המתנות, הרי שהיה אפשר שיחול פסול מחשבה להוציא מידי פיגול, ולא יחשב שקרב המתיר כמצוותו, כי עד כמה שכל המתנות נחשבות עבודה לענין לקבוע בפיגול, אף מחשבת פסול מועילה בהן. והביא דוגמא לזה, משיטת הרמב"ם [פסולי המוקדשין, יד] הסובר שזריקת טמא עושה דין שיריים לדם הנותר, אולם אם זרק במחשבת פסול אין זריקתו

1. המקדש דוד [ז ד] חוקר, באופן שקיבל את הדם בכוס אחד, ולאחר זריקה ראשונה נשפך הדם, האם יועיל לחזור ולקבל את הדם הנותר בבהמה, ולתת את יתר המתנות, או מאחר וכבר נתכפר בזריקה ראשונה, אין יכול לקבל עוד, כי אין קבלה לאחר זריקה.

2. בשפת אמת מסתפק, אם צריך לחזור וליתן את המתנה השנייה כתיקנה במחשבה כשרה או לא, ודעתו נוטה שצריך לחזור וליתן. עוד הסתפק, אם נאמר שאין צריך לחזור וליתן מתנה שנייה, האם יש לו להמשיך בנתינת יתר מתנות הדם.

3. כן פירש רש"י טעם הדבר משום שכבר קרבו